

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.

Pentru duocrea la casă cu 30 bani pe lună mai mult

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Popăcei Nr. 15.

Se prenumără la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoia.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia la librăria Weisz Bernat și la loterie.

Parafrașare.

E un vechiu obicei parlamentar, că domnitorul deschide adunarea deputaților printr'un *mesagiu* de tron, ear' parlamentul *respunde* la acest *mesagiu* cu o adresă.

Înțelesul *mesagiului* este ca să facă cunoscute principiile a căror punere în praxă o dorește domnitorul pentru ocărmuirea viitoare a popoarelor sale. Ear' rostul *adreselor* constă într'aceea, să se aducă la cunoștința *tronului* ce doresc *popoarele*, cum vreau ele să-și dirigeze soarta în viitor, aducând în deplină armonie interesele lor cu interesele *tronului*.

Așa se întâmplă aceasta în statele, în cari există stări politice normale, cari se cărmușesc în sens adevărat constituțional.

La noi?

După-cum *fals* este constituționalismul în Ungaria, tot astfel *fals* sunt și vorbele puse în gura Monarhului în formă de *mesagiu*, și *fals* este și răspunsul, *adresa* dată la acest *mesagiu*.

Nu sînt stări *noxe* acestea, pe cari acum le-am observa pentru prima oră. Ele se repetă de când există la noi sistemul parlamentar.

Am văzut, cum în *mesagiul* de tron s'au accentuat chestiunile economice, culturale, administrative, bisericesti etc. ale națiunii. Se înțelege, că ale națiunii *maghiare*, ale națiunii, care ține în mână puterea acestei țări, și care nici nu vră să știe de existența altor popoare, altor națiuni în Ungaria.

Și precum a fost compus, redactat *mesagiul*, tot astfel e redactată și *adresa* la *mesagiu*, care nu e alt-ceva, decât o *parafrașare* a *mesagiului*.

Cu nici o vorbă nu este amintit cel mai mare rău, ce roade la baza acestui stat, neînțelegerea dintre *popoarele* de sub coroana sf. Ștefan, chestiunea de naționalitate.

Ungurii, e drept, nu vreau să recunoască existența unei chestiuni de naționalitate. Închid ochii, dacă altfel nu pot să nege existența unei astfel de chestiuni.

Dacă o fac aceasta însă șovinismii înconștienți, dacă politicienii de contrabandă strigă în gura mare, ca niște panglicari, că în Ungaria nu există decât *maghiari*, decât o națiune, cu drept de viață, — nu-i permis să o facă aceasta un bărbat de stat, un om care stănd în fruntea afacerilor, poartă responsabilitatea pentru toate rezultatele politice ce urmează.

Prim-ministrul Coloman Széll, fără îndoială, astăzi e cel mai mare bărbat de stat al Maghiarilor.

Chiar faptul acesta ne face să ne mirăm cu atât mai mult de *mesagiul* de tron și de *adresa* din rîndul acesta.

Datorința lui Széll, ca un adevărat om de stat, ar fi fost să caute modalitățile, prin cari să creeze armonie în țeară între *popoarele* conlocuitoare, prin satisfacerea pretențiunilor juste ale fiecăruia.

Nu mai astfel se poate schimba baza putredă a statului ungar, dacă existența națională a tuturor *popoarelor* va fi asigurată prin legi echitabile. Starea deplorabilă în care se află astăzi Ungaria în urma nebunei politici șoviniste, urmate de guvernele ungurești, prin frase nu se poate schimba. Până-când *majoritatea absolută* va fi nemulțumită, lipsită de orice razim legal de existență, despre o *înflorire* a acestei țări nici vorbă nu poate fi.

Un sistem politic urgisit n'a produs roade folositoare de când e lumea. Sistemul politic din Ungaria e atât de urgisit în ochii naționalităților, încât în creștet să se pună guvernul din Budapesta și nu va fi în stare să ridice nivelul acestei țări, până-când nu va schimba acest nenorocit sistem.

În primul loc datorința lui Coloman Széll era, dacă într'adevăr întrunește în sine condițiunile unui bărbat de stat real și prevăzător, să constate prin graiul Monarhului, exprimat în *mesagiu*, că *parlamentul e manc*, că *majoritatea locuitorilor țării n'are reprezentanți în parlament*. Că starea aceasta este *anormală*. Că guvernul țării își ține de o cardinală datorință să pună capăt acestei abnormități, prin crearea de legi, cari să facă posibilă și naționalităților participarea la munca constituțională în folosul patriei.

Că prin executarea conștiențioasă a legilor existente, guvernul Maiestății Sale va nîsul într'acolo, ca mulțumire să se înrădăcineze în inimile tuturor cetățenilor, ca astfel cu același dor și voe să pună umăr la umăr pentru ridicarea dinastiei și patriei la un grad mai înalt de înflorire și bunăstare. Ar mai fi spus Széll prin rostul împăratului-Rege, că interesele externe politice ale Monarhiei încă pretind pace, mulțumire și bună înțelegere în internul Ungariei, între iubitele *popoare* ale Maiestății Sale.

Astfel de vorbe ar fi făcut din graiul Monarhului un graiu sincer, fidel stărilor existente în Ungaria. Promiterea solemnă în *răspunsul* la *mesagiu*, că, de, diata își va ține de o pa-

triotică datorință să muncească din răputeri pentru împlinirea tuturor dorințelor exprimate în cuvîntul de tron și va spîgîni din răspuneri guvernul în răi împlinirea acestei grele chemări patriotice — era reclamată.

Cum ni-se prezintă însă, atât *mesagiul* cât și *adresa*, sînt seci, lipsite de orice duh politic, false, niște *parafrașări* reciproce. Par'că înainte ar fi cîtit redactorul *mesagiului* proiectul de adresă, compus de Max Falk.

De bună seamă, Coloman Széll e aderentul politicii de *struș*. Își bagă capul în năsip, să nu vadă pericolul. Căci — admitem și noi — e adevărat, că astăzi aproape în toate statele dominează un curent economic, nîsuința guvernelor e întărirea economică; dar' nu mai puțin adevărat este, că la noi chestiunea de naționalitate nu poate fi pusă îndărătul chestiunilor economice. În felul cum a contemplat guvernul maghiar rezolvarea problemelor economice, din contră, nemulțumirea și răul va deveni și mai mare.

Să nu se uite împrejurarea, că guvernul maghiar în politica sa economică distinge categoric. Numai întărirea economică a elementului *maghiar* e contemplată. Guvernul și aici stă pe principii false. O neșpus de mare amărăciune va cuprinde pe toți locuitorii nemaghiari, când vor vedea, că pe spatele lor se ridică o singură națiune, privilegiată națiune *maghiară*, întocmai ca în trecutul negrei iobăgii. Și în punctul acesta se observă deschișlirea cetățenilor în privilegiați și în *apăsăți*. Întocmai ca în ce privește drepturile politice, dela cîrli nemaghiarii sînt aproape cu deservire aschiși.

Aceste reflecțiuni se pot face la *mesagiu* și *adresă*, două acte pe cât de false, pe atât de periculoase pentru viitorul acestei nenorocite țări. — R.

Sibiu, 13 Nov. 1901.

Universități slave. Mișcarea pentru ridicarea de universități slave în Austria, continuă.

În Praga s'a ținut o adunare de studenți, la care au luat parte vreo 500 și s'a decis să fie provocate toate cluburile slave a lucra pentru înființarea unei universități slave în Brunn sau Olmütz și altele în Laibach. În aceasta din urmă s'au propus studii în limba croată, slavonă și sârbă.

„Slav. Korespondenț” e informat din Laibach, că consiliul comunal a luat poziție pentru universi-

tatea slovenă și a ales o deputație, care să prezente decisiul consiliului prim-ministrului Körber.

Incorrigibili. În discursul, cu care contele Béldi Ákos a deschis adunarea de Duminecă a EMKE i, între altele se zice, că EMKE trebuie să ridice un templu *culturei umane și naționale*, în care au să se întâlnească cu vremea toți locuitorii patriei.

Contele Béldi a înțeles de sigur sub cultura națională, cultura națiunii. Noi îl asigurăm însă, că în această *cultură* cu toții nu ne vom întâlni nicicând.

TARIFUL AUTONOM. Despre călătoria primministrului Széll la Viena — amintită ieri — în chestia tarifului vamal autonom, s'au mai scris următoarele:

Tratatul decisiv asupra protecției tarifului vamal autonom, sînt iminente. Plenipotențiarul celor două guverne au primit proiectul în prima cetire, și în curînd vine în a doua cetire, când se iau hotărîri definitive. În afacerea aceasta tratează Széll cu Körber, ca să se delăsare din proiect eventualele defecte și să se aplaneze divergențele de păreri, ce mai sînt.

Széll s'arește astăzi seara sau mâine dimineață la Pesta.

Dreptul limbii croate. În congregația comitatului Zagreb, ținută în 11. l. c., preoții Forko (Samobor), a făcut propunerea, ca adunarea comitatensă să facă o reprezentare la dieta provincială, rugîndu-o să intervină la locurile competente pentru cassarea *avisurilor postale cu text numai maghiar și frances în circulația postală dintre Croația, Cislaitania și Bosnia și introducerea avisurilor cu text croat.*

Comitele a respins propunerea, cu motivarea, că afacerea nu aparține cercului de competență a comitatului.

Să vede, că și acest comite trăiește în era dreptului, legii și a dreptății.

Românii în municipii.

În comitatul Hunedoarei.

Din comitatul Hunedoarei mai primim cu datul de 10 l. c. rapoarte despre alegerile din trei cercuri. Eită ce ni-se scrie:

găsit aici, precum n'au găsit aici nici pe Sârbi, nici pe Sași).

Dar' pentru aceea simțul politic maghiar a împărțit cu ei nu numai pînea, dar' și egalitatea de drept; și numai dela ei aîrnă, ca să trăiască în pace.

Până aici istoricul din „Ellenzék”. Ați văzut dovezi autentice, prin cari ni-se arată *ad oculos*, cu siguranță matematică, că Valachii s'au strecurat în această țeară pe furiș ca păstori, mult mai tîrziu, după-ce Maghiarii au cucerit țeara și au organizat-o ca stat? Și că Maghiarii cu toate aceste și-au

„Ei bine! dela cine a-ți cucerit țeara, dacă nu dela Valachi?”

Vechii croniciari ne-o spun (vezi: „a honfoglalás” pag. 108) că Árpád, Tuhutum și ceilalți duci, o săptămână întreagă, zi de zi s'au îmbătat de bucurie că au cucerit Ardealul. Dr. Pauler la pag. 50 zice că Maghiarii între altele dădine urite aveau și aceea că: „Spintecau oamenii pe cari i-au omorît, le scoteau inima și o mâncau în stare crudă”. După o luptă așa teribilă, precum a fost cucerirea Ardealului, se vor fi putut ospăta cu inimă de Valachi după plac. Inima lui Gelu va fi mîncat-o poate în-suși Tuhutum (Tóhtót, pronunță: Tétény).

Precum dovedește: „Aprobată și compilată.”

Adecă să urmeze sf. scripturi: „dacă cineva își trage o palmă, întorcă-ți și cealaltă falcă, să-ți mai rădă una.”

Cercul Brad.

Ieri, în 9 Noemvrie a. c., s'a ținut alegerea comitatensă în Brad, pentru cercul electoral al Bradului. Au trebuit să se aleagă nouă membrii, al căror termen a expirat. A reușit lista română. S'au ales 8 Români și un Maghiar.

La acest cerc aparțin comunele:

1. Brad cu 442 alegători, dintre cari 117 sînt străini, Maghiari, Nemți și Jidovi; ear' restul 325 sînt Români.

2. Vaca cu 111 alegători, toți Români.

3. Valeabrad cu 111 alegători, din cari 2 străini.

4. Tărășel cu 83 alegători, din cari 6 străini. Aceste comune formează notariatul Brad.

Din notariatul Mihăleni aparțin comunele:

5. Blăjeni cu 320 alegători, din cari 2 străini.

6. Mihăleni cu 55 alegători, din cari 3 străini.

7. Potingani cu 20 alegători Români.

Din notariatul Buceș aparțin:

8. Buceș cu 94 alegători Români.

9. Dupăpeatră cu 292 alegători Români.

10. Stanija cu 147 alegători Români.

Peste tot sînt 1544 alegători Români în cerc.

Străinii dispar, au abia peste 130 alegători.

La vot s'au prezentat 287 alegători. Cei mai mulți din Brad, Vaca, Tărășel și preoții în frunte și învățătorii. Foarte puțini din celelalte comune. Din comuna Blăjeni a fost preotul Haraguș cu vreo 12 alegători. Unde au rămas însă ceilalți preoți și învățători?

Fapt e, că în comunele din depărtare alegătorii n'au știut nimic de alegere.

Alegerea a fost întru toate liberă și fără gendarmi — cum nu știm să fi fost de vreo 25 ani.

A reușit pe lista română: Vasile R. Dămian cu 222 voturi; Dr. Pavel, Opișca profesor cu 287 voturi; Ioan German cu 287 voturi; Ioan Birău, preot cu 287 voturi; Valer Candrea cu 286 voturi; Vasile Boneu, profesor cu 194 voturi; Ioșif Costea, preot cu 194 voturi; Andron Bogdan, preot cu 193 voturi; Konya Dénes, preot reformat cu 286 voturi.

Lista oficială pretorială a întru-nit 93 voturi.

Față de trecut Români au câștigat două mandate nouă. În noua pe-

impărțit cu ei (cu păstorii) nu numai pînea, dar' și drepturile. Dificile est satiram non scribere.

Când am citit acestea, mi-a venit aminte fără veste o altă istorie autentică, dovedită cu siguranță matematică, publicată în „Budapesti Hirlap” din 9 August 1901, unde între altele ni-se spune că, înțeleptul patriei, Deák Ferencz, în etate de (6) șase ani, căzînd de pe o ripă și-a scîrînit gâtul astfel, încât fața i-s'a întors la spate, ear' ceafa la piept. Un adevărat lanus. Pericolul era mare. Medicii recomandau să-l ducă cu graba la Viena, căci dinții nu-i pot ajuta.

Un asemenea caz încă nu văzuseră. Ei, dar' până la Viena e departe, o să moară pe drum; pe acel timp nu era cale ferată. Confuzia și frica în familie era teribilă.

Cine s'î scape? Cu toți stăteau încremeniți. În acele momente critice pășeste coolurul (vizitiul) Peksi și zice: „N'aveți grije, este cine s'î ajute.

— Cine-i acela?

— Cine altul decât măiestrul de grumazi.

— Care măiestru?

— Cel-ce știe să sucească grumazii oamenilor, acela va ști și să-i pună la loc.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Originea Românilor.

(Urmare).

Autorul încredințase compunerea acestui articol lui Gustav Weigand, membru al academiei române și director al seminarului român din Lipsa, care la Români e o autoritate în chestie, — dela dînsul au așteptat mulți că va lua poziție față cu filologii maghiari; e deci un astfel de bărbat (Weigand) în contra căruia din partea Românilor nu începe vre-un prepus că dînsul ar sta în serviciul politice maghiare.

Din articolul lui Weigand reproducem deci pasagiul, ce se referă la istoria limbii valache:

„Precum amintirăm mai înainte, Arămânii sînt de aceeași origine cu Da-coromânii, ce reese din limba lor.

Întrebarea aceasta numai în legătură cu întrebarea originii tuturor Românilor se poate discuta, înainte de toate acea întrebare se ivește, că oare în Dacia veche, ori în Moesia s'a format națiunea română? Răspunsul dat la această întrebare lămurăște și originea Arămânilor. La tot cazul e greșită

păreră, că limba română s'ar fi format în Dacia, ear' limba arămână în Moesia, căci e peste puțină, ca limba latină vulgară să se fi format între secolul al VI-lea și al IX-lea în timpul când toate remururile acestui popor au viețuit împreună. Înainte de secolul al VI-lea nici o poate fi vorba despre popor și limba română. De aceea nici o poate fi desamintitul „torna, torna frate” din limba română, ci e pur și simplu latină vulgară. Cea mai veche încununătoare despre Români o găsim la Kendrenos din 976, când zice că pe Bulgarul David niște păstori valachi l-au atacat și l-au omorît între Castoria și Prespa, (Albania).”)

„Ei bine, pe motiv că Kendrenos n'a dat de urma unui omor săvîrșit de păstori valachi asupra vre-unui Bulgar cu secolul mai înainte, nu urmează că n'au existat Valachi; apoi cu ajutorul limbii se pot dovedi multe, dar' nu toate. Vicepresidentul academiei maghiare, Fraknoi ne spune în opul seu „A Hunyadiak kora”, la p. 562, că 300 ani dela dela descălcare Maghiarilor în Ungaria, o singură literă scrisă în limba maghiară nu există. Din secolul al XIII-lea și al XIV-lea posed Maghiarii (3) trei suverini limbistice: o predică de înmormîntare, un fragment dela Königsberg și o formulă de jurament de pe timpul lui Ludovic-cel-mare. Toate fără valoare, și, într'o estensiune așa de mică, încât dacă s'ar tipări, abia ar da două pagini octav. Poatecă acum cineva se tragă din aceste concluziunea că înainte de secolul al XIII-lea pe acest pămînt n'a existat limbă și popor maghiar.

Astfel descrie pe Valachi două sute de ani în urmă și Benjamin din Tudelia. Tot Kendrenos amintește despre războiul din Kinbalong la anul 1014. Acest nume nu mai e latin, ci român, când în urechile străinului a sună ca și, precum sună și în ziua de azi în unele ținuturi românești.

Eată, acesta e punctul de vedere al „Enciclopediei române”. Tot acela pe care Hunfalvy, Réthy László, Moldovan, și alții cu ani înainte l'au accentuat, pe baze științifice.

Ceea-ce înțelegința română n'a vr'ut să creadă acestora, doară îi va crede marelui savant, academicianului Buocureștean, Gustav Weigand și distinsului redactor al „Enciclopediei române”, Cornel Diaconovich

Altcum în privința originii rasei nu este divergință, numai povestea aceea se nimicește, că Maghiarii ar fi găsit deja aici pe Români. Nu i'a

*) Care va să zică un progres: pînă-acuma eram gînuil tuturor *popoarelor* perondate prin Dacia; acum am avangiat la rangul de „păstori” au buze italianno-albaneze.

*) Pardon! o singură poveste se nimicește, anume: afirmarea d-tale, că originea dacică a Valachilor ar fi o poveste. Cetește pag. 74 din strategiconul strategului grec Kekkaumenos, din secolul al XI-lea, care zice că: „Românii din Thesalia, *popoarele* de odinioară ale lui Decabal, din părțile dela Dunăre și Sava au emigrat în părțile de mează-zie ale insulelor Balcanice.”

riedă ceroul Brad va avea din 18 membri, 13 Români aleși la comitat și vre-o 5 virilighi.

Cercul Băița.

În cercul electoral Băița din 10 membri au fost aleși 9 Români și un străin: comitele-suprem. Nu sîm ce dorință a putut avea comitele, ca să fie ales membru în un cerc românesc?

De altocum reușita a fost foarte cu greu.

Cercul Baia-de-Criș.

În cercul Baia-de-Criș, lista română a căzut total.

Este regretabil, că într'un cerc român să nu se afle un om de inimă, pe lângă cari grupați alegătorii să înceapă lupta față de majoritatea străină.

Reșitul.

În comitatul Brașovului.

Măne, în 14 Noemvrie st. n., se fac în Brașov alegerile pentru întregirea membrilor reprezentanței comitatene. În cercul Scheiu sînt candidați din partea Românilor pentru cele 4 mandate următorii: Vasile Voinea, protopop, Ioan Lăngaru, avocat, Dr. George Bădulescu, medic și Virgil Onișiu, director gimnazial. Președinte electoral e dl. Ioan Pucariu.

În comitatul Făgărașului.

Alegerile municipale s'au făcut pe Teara-Oltului în 11 l. c.

Despre rezultatul din un cerc, din cercul Scoreșu ni se scriu următoarele:

La alegerea ținută în 11 Noemvrie n. a. c., au reușit candidații români, dar officioși și astfel dependenți: A. Comșa, notar, I. Fliter, notar și I. Magda, cancelar, față de candidații naționali, cari neputându-se înțelege între sine și-au pus candidatura 6 preoți și anume: 2 din Scoreșu, 2 din Săratea, 1 din Porumbacul-superior și 1 din cel inferior. Perirea ta din tine Israele!

În comitatul Aradului.

La alegerile de Sămbătă din comitatul Aradului partidul român a câștigat mai multe mandate.

Eată rezultatul alegerilor, cunoscut până acum, afară de cercul Șiria-maghiară, din care am dat ieri rezultatul:

Pecica: Dr. Lazar Ghebeles, avocat. Semlac: Ioan Călugeru, econom. Curtici: Procopie Givulescu, preot. Sămbătești: Ioan Stăfănuș, administrator protopopesc. Ghioroc: Avram Sărb. Bărzava: Traian Givulescu, inv. în Odvoș. Totvărădia: Romul Vătan, preot și Al. Tăran, comerciant. Soborșin: Iosif Ognean, preot. Șiria: Dr. Ioan Hotăran, Dr. Ioan Suciu, Dr. St. C. Pop, avocați; Axente Secla: proprietar și N. Lăzărescu, econom. Covășin: Ioan Mikloș, preot, Luca Mitru, Nicolae Șanor, econ. Orlaia: Mihail Velici, St. Moș, Vasile Chereches, Pasou Moș Zaránd: Ioan Aurel, preot. Giula-Vășand: Gherasim Sărb, asesor consistorial, Dimitrie Ardelean Machi, Vincențiu Pantof. Ineu: Constantin Gurban, protopop, Teodor Cismaș, econom. Buteni: Ioan Georgia, protopop. Cil: Ioan Brassai, proprietar, Nic. Boșcainu, inv. Iosăgel: Gh. Costina, Tr. Mager, preoți. Hălmeagiu: Ioan Groza Jun, protopop, Sinesie Șerban, Ioan Micula.

— Dar' cine-i acela?

— Călaul din Egerszeg.

Bietul Pekzi era p'aci să primească o palmă pentru acest sfat medical; dar' în urma urmelor cine știe: dacă...

— Prinde dară căii la trăsura, numai iute, fii răspunsul.

Trăsura cu patru cai a sburat la Egerszeg, unde locuia călaul Kesseldorfer Mihály. Acesta a pipăit grumazii băiatului, apoi a zis: „Nu-i nimica! Ziind aceste cuvinte, l'a tras o palmă străgnică mioului Deák, ear' grumazul acestuia a sărit la loc. Băiatul a început la moment a vorbi și își pute învîrți grumazul. A fost scăpat.

Și nu cumva să cugetați că această istorie va afla trecere numai pe sate în gezețoare; nu, nici decăt, am vorbit cu Maghiari, bărbați de poștie, cari jură în autenticitatea acestui fapt.

Ei, ce se le faci: „Mundus vult decipi, ergo decipiatur!“

Iosif Sterca Suluțu.

(Va urma).

Din comitatul Albei-inf.

Blaj, 12 Noemvrie n. c.

Clubul alegătorilor români a ținut în vederea alegerilor municipale, ce se vor ține în 20 l. c. o ședință, în care s'au nominat candidații ce se vor pune în cercul Blajului și în celelalte cercuri din comitat. Ședința a fost bine cercetată de alegătorii din loc.

Se cere însă, ca și frunțașii din celelalte cercuri să-și facă datoria, ca Românii să participe la alegeri și să sprijinească cu votul listele Românilor.

X+Y.

Proiectul de adresă la mesagi.

Proiectul de adresă al partidului liberal, ca răspuns la mesagiul de tron e de cuprinsul următor:

La început se insistă asupra chestiilor economice, amintite în mesagi. Se constată stările desolate pe teren economic, comercial și industrial și promite, că dieta se alătură la programul economic al guvernului.

Să amintesc apoi diferitele convenții economice, cu Austria și cu străinătatea și convenția financiară cu Croația, despre cari speră, că se vor rezolva conform dreptății.

Referitor la proiectele pentru noul număr de recruți, se zice, că aici trebuie avut în vedere starea materială a cetățenilor, care trebuie cruțată până la marea posibilități.

Reformele administrative proiectate, apoi schimbarea sistemului dărilor directe, proiectele pe terenul justiției și de instrucție, nișușele de a da bisericei rom.-cat. autonomie etc. pentru toate se promite sprijin.

În fine se constată, că „Între noi și guvernul Maiest. Voastre, în chestii principale există deplină înțelegere.“

Proiectul zice, că cel ce-l vor vota sînt convinși, că guvernul va merge și de aci înainte pe calea liberalismului și ei îl vor urma, știind că numai această cale duce la terminarea operei de edificare a statului maghiar, adică „la scopul principal al tuturor nișușelor noastre naționale.“

Despre naționalități nu se face nicio pomenală.

Acesta e pe scurt cuprinsul adresei de răspuns, fals, linguișitor și slugarnic...

E opera lui Max Falk.

Ungaria jidovită.

(Urmare și fine).

E interesant — ne spune autorul — ce păreri avea Desideriu Szilágyi despre Evrei. Szilágyi, un fervent și neînfrănat aderent al liberalismului (bine înțeles govinist) a lucrat foarte mult pentru întărirea Evreilor. Pe vremea aprinselor discuții asupra proiectelor politice-bisericești, un jude dela Curie l'a făcut lui Szilágyi observarea, că legile politice-bisericești vor fi favorabile numai pentru Jidani. La aceasta Szilágyi a răspuns, că are tot dreptul, dar' ei trebuie să facă Jidanilor acest mare favor, pentru-ca să înfrângă puterea clerului catolic. După înfrângerea puterii clerului, vor urma apoi dispozițiile de apărare față de Evrei.

Szilágyi a murit. Dispozițiile pentru de a scăpa țara de periculoasa influență evreiască, nu mai urmează și, cine știe, poate nu vor mai pute urma. Va fi prea târziu.

Când a ajuns la putere Coloman Széll, liberalii Jidani au prins tremă. Credeau, că Széll se va lăsa influențat de cercurile catolice, și astfel s'au și gândit la luarea unor măsuri pentru împiedicarea unui eventual curent nefavorabil Jidanilor. Aliații naturali au fost bătrânul Tisza, cu garda sa, apoi căzutul Bánffy și Jidovii. Au și înființat în pripă un ziar jidan-protestant, jurnalul-revolvér „Magyar Szó“, care într-adevăr dela apariția sa a dus o luptă nebulă în contra bisericei catolice, și la început și în contra guvernului Széll. Mai pe față însă nu s'a dat acest plan, întrevinind Szilágyi, care mai prevăzător, știa, că Széll nu se va opune curentului jidano-protestant urmat în trecut.

Între astfel de împrejurări, lipsind ori-ce putere de rezistență, ori-ce în-

mult curagiu, și astăzi declară sus și tare, că în Ungaria nimic nu se poate întempla contra voinței Evreilor. Au și dedit-o aceasta. Presa jidano-maghiară s'abia ca gergele, când a observat, d. e. că regretatul Egan, voește serios să pună stavilă invasiunii evreiești și să le curme jafurile comise prin pustiriile nenorociților Ruteni. Era cât p'aci să se ducă și Darányi, care numai așa a scăpat, că pentru mulcomirea Jidanilor, a trimis lângă Egan de „moderateur“ pe Paris, om influențat de Jidovi. Ear' acum după moartea lui Egan, vedem, că Darányi nu numai că nu se apucă mai cu grabă de trimiterea unui bărbat cu inimă în locul lui Egan, dar' nici nu prea găsește un om atât de tare la caracter și atât de rezolut, ca să aibă culeșanța a servi o cauză contrară intereselor evreiești.

Într-o altă ordine de idei autorul broșurei se încearcă a arăta și motivele pentru cari naționalitățile sînt dușmane Maghiarilor. Dau pasajul acesta în întregime, și așa fiind scurt:

„Acea presă, care servește exclusiv interesele jidovești, foarte bine se pricepe la mistificări. Între altele voește să facă lumea să creadă și aceea, că naționalitățile duc o ură de moarte în contra Maghiarilor. Nici aceasta nu-i ade-vărat, cel puțin nu e cu totul astfel. Istoria adevărește, că odinioară am trăit în bună înțelegere cu Slovaci și cu Rutenii și am luptat la olaltă pentru patrie; Români, Sărbii, Croații, împreună cu noi au alungat dușmanul comun, pe Turci, și nu un viteaz de renume european s'a ridicat din rîndurile lor. Numai după aceea a urmat apoi nenorocita politică austriacă, care a voit să întrebunțeze naționalitățile spre scopurile sale proprii și pentru aceea le-a făcut să se răscolească în contra Maghiarilor. (Aici se înșală autorul. Nu politica din Viena, ci nemărginitul govinism al lui Kossuth a pus pe naționalități în picioare la 1848). Când s'a restituit constituționalismul maghiar, atunci existau deja neînțelegerile, dar' acestea puteau fi aplanate, numai că presa jidano-n'a vrut aceasta, aflând de mai favorabil pentru Jidovi, dacă Maghiarii se îndumneșesc și mai departe cu naționalitățile și în locul acestora Jidanii leagă pretenție cu Maghiarii — ceea-ce s'a și întemplat. Nouă Maghiarilor cel mai intim amic ne-a devenit Jidovul și presa evreiască s'a îngrijit în-deajuns, ca neînțelegerea dintre Maghiari și naționalități să devină tot mai acută. Între acestea liberalismul a împins tot mai înainte cauza israelită, ceea-ce și mai mult a înstrăinat pe naționalități de Maghiari, și aceasta e ugor de înțeles, oăci la naționalități a existat totdeauna atăta antisemitism, ca să contrazică direcția jidano-liberală a guvernamentului maghiar.

Presă liberală maghiară însă nu utoază să spună, că naționalitățile în primul rînd sînt dușmane politice evreiești, care a ajuns la noi hotărîtoare ear' nu maghiarime!

Am dat aceste câteva păreri fugitive ale unui politician maghiar, care în multe privințe nu se abate de sinceritate și adevăr — cel puțin în comparație cu conaționalii sei.

Revista esternă.

Francia și Turcia.

„Agenția Havaș“ publică următoarele: Într-o scrisoare emanată de odată cu iradeaua corespunzătoare a Sultanului declară ministrul turcesc de esterne, că Poarta acceptează și pretențiunile mai nou ale Franceiei. Prin urmare Poarta recunoaște: 1. De legale școalele existente franceze, cari se vor bucura și de libertatea de vămă conform convențiilor existente. 2. Recunoaște spitalele și edificiile bisericești franceze existente, acordându-le libertate de vămă și de dare fonică. 3. Se învoește, ca toate școalele, edificiile bisericești și spitalele demolate în cursul evenimentelor dintre anii 1874 și 1876 în Asia-mică și Constantinopol să fie rezidite resp. restaurate. 4. Se obligă a privi de recunoscute toate instituttele franceze, ce se vor înființa din nou sau se vor restaura, într-un-cât guvernul nu va obiecționa nimio în restimpul de 6 luni după notificarea primită. 5. Poarta sancționează alegerea patriarhului chaldeic.

Indată după primirea acestei știri, ministrul Delcassé a înnoștîntat Poarta,

că Francia reia relațiunile diplomatice cu Turcia, dând totodată admiralului Caillard ordinul să părăsească Mitlene.

Consilierul legațiunii franceze, Bapst, a făcut alaltăieri ministrului turc de războiu prima vizită oficială. Ambasadorul Constant se va reîntoarce în curînd la Constantinopol.

După-cum se anunță, Papa a esprimat ambasadorului francez de pe lângă Vatican mulțumita sa pentru osteneala depusă de Francia în interesul recunoașterii patriarhului chaldeic.

După aplanarea conflictului comunitic „Pol. Corr.“, că marile puteri nu s'au mărginit să urmărească numai cu cea mai încordată atențiune decursul acțiunii franceze în apele turcești, ci au aflat de bine a intra și în schimb de idei în privința acestor evenimente.

Anglia și Transvaalul.

Foile engleze apreciază aproape toate în mod nefavorabil cele susținute de lordul Salisbury în vorbirea sa în-deosebi în privința pretenției netemeinice a criticelor făcute despră războiul din Africa-de-sud. „Times“ scrie: Dacă a fost lipsă de a arăta în-decîtărea unei critici mai aspre, ea a fost dată deplin prin ținuta fără grije dovedită de Salisbury. Afirmățiunea ministrului president, că guvernul nu-și neglija datorită, ne echivalează chestiunea. Trebuie să se mulțumească țării, dacă întreabă, că desastrelor nu le-a pricinuit lipsa de vili-ganță și de putere de acțiune. „Morning Post“ zice, că vorbirea ministrului ar fi făcut mai mult efect liniștitor asupra spiritelor, dacă ar fi putut spune cauza optimismului lui. „Daily Mail“ e de părerea, că vorbirea aceasta n'a fost o prestațiune prea ferocită a lui Salisbury. Ea a făcut să dispară cu totul entuziasmul celor ce l'au ascultat.

Cu privire la vorbirea lui Salisbury s'a exprimat Krüger în modul următor: Până-când nu vor obține Burii completa independență, nu poate fi vorba de finalizarea războiului. Burii nu se încred de loc în autonomia, pe care le-ar acorda-o Chamberlain și o aținare cât de mică de Anglia, e sinonimă cu completa lor pustiire.

Leyds și Fischer sînt în Berlin unde în consfățuiri lungi cu filoburii de acolo.

Consiliul administrativ al tribuna-lului de arbitrii din Haga e convocat pe 20 l. c., ca să iese un conoluș în privința propunerii Burilor, de-a hotărî în chestia sudafricană.

Știri mărunte.

Statele-Unite din America-de-nord au cumpărat posesiunile daneze din India-vestică cu 4 mil. dolari.

În Tibes (Spania) au fost din privilegiul alegerilor dionorii sângeroase. Partidele au aruncat cu petri și s'au folosit de grevulare. Alegerile au trebuit să se sisteze.

Senatorul Lodge, om de încredere al lui Roosevelt, a ținut în Boston o vorbire, în care și-a ridicat cuvîntul pentru politica de reciprocitate, pentru susținerea doctrinei Monroe și împiedicarea cu ori-ce preț a Europeanilor de-a forma colonii în America.

Din Sălagiu.

Ser, 8 Noemvrie n.

(Urmare și fine).

Fie-mi permis la acest loc a înșira și generoșii donatori, cari cu sume mai însemnate au binevoit a ajuta edificarea bisericei, aducându-li-se totodată și devotată și recunoscătoare mulțumită, rugînd pe Atotputernicul să le răspundă înșuși.

Afară de Maiestatea Sa și de episcopul diecesan, sau mai primit donățiuni dela institutul de credit „Silvania“ din Șimleu 50 cor., dela Ioan Zeuzse, econom din Vezend 200 cor., (care până acum a donat peste 32 de mii cor. pe seama bisericeilor române lipsite). Dela fostul deputat dietal Samuil Lazar 50 cor., Nicolae Pop, econ. din T. Sarauad un clopot nou în preț de 140 coroane. Vasile Ravasz, econom din H. Giurtelec, un rînd de vestimente bisericești preoțești în preț de 100 cor., Vasile Murășan, păstor din Chieșd un potir. N. Lăszlofi, econom din H. Giurtelec o evanghelie, Ilustrățiile Lor bar. Nicolae Weselenyi și bar. Árpád Kemény, au binevoit gratis a contribui totde lemnule nececare pentru biserica. Mai departe biserica gr.-cat. din H. Giurtelec a donat un clopot, 4 icoane și cărți bisericești. Biserica gr.-cat. din Ciomocoz, prin întrevinerea bravului paroh de acolo M. O. domn Lazar Iernea, a donat o icoană

mare și foarte frumoasă pe altar, un tabernaclu și trei rînduri de vestimente bisericești. Biserica gr.-cat. română din T. Sarauad cărți bisericești și ornate sacre. Veteranul și zelosul paroh al Bărsăului-de-sus Ioan Vasvári, dela poporeni sei a binevoit a colecta 47 cor. Credinciosul Simeon Bodeni din Ser a colectat peste 100 cor. Dela mai mulți creștini din Sălagiu s'au colectat 436 cor. etc. Precum se vede dar', mai mult din contribuiriile străinilor s'a putut săvîrși lucrarea, fiind Serenii de tot puțin și miseri. Această împrejurare asemenea m'a îndemnat să dau publicității actul acesta.

Har Domnului, că silințele acestui brav popor au fost încoronate cu succes deplin, astfel că pe 3 Noemvrie st. n. a anului curent, au putut anunța sfîntina bisericei, invitînd călduros la acsa bucurie și solemnitate bisericească pe toți aceia, cari cu iubire au contribuit.

Preotul administrator, punînd pond, în locul prim și pe aceea, că cu ocașiunea sfîntirii bravul popor din Ser s'ie împărțit ca primul, de mîngăierea și bucuriile sufleteste, în prezua sfîntirii după ce toate erau aranjate a fost chemat la penitență, mărturisindu-se cu toții; oă astfel împăcați și curățîți fiind în conștiință, acei domnitor divin, căruia l'au ridicat templu, să-i poată primi și în mai mare abundență a-i împărtași cu darurile sale, pe ei, cei-ce au muncit și ostenit întru mărirea sa; oșpătându-i adecă la altar, la masa sa dumnezească, turnînd totodată și balsam în-tăritor întru susținerea nișușelor lor creștinești și românești.

Ziua de trei Noemvrie a fost zi de solemnitate și sîrbătoare nu numai pentru puținii Sereni, ci chiar și pentru jurul întreg; oăci înăc din zori de ziuă alergau cete, cete de evlavioși, cari în procesiuni frumoase cîntînd și cu praporii sosiau cu sutele de prin comunele vecine, precum din: Corond, Chieșd, Sigeț, Cogeiu, Băbta, H. Giurtelec, mîf înălțătoare a fost însă sosirea procesiunii Chilorenilor, în fruntea cărora venia cu crucea, meritul lor paroh Leona Maior, îmbrăcat în ornate bisericești. Au asistat la acea solemnitate peste trei mii! Îți salta inima, vîzînd evlavie și alipirea sinceră a poporului față de legea lui Christos și a instituțiilor sale divine.

Nedescribibilă bucurie a produs prezența eruditului, și de toți iubitului vicar al Sălagiului, a rev. domn Alimpiu Barboloviciu, care în calitate de comisar episcopesc a îndeplinit actul sfîntirii. Serviciul divin s'a început la 9 ore a. m. și sub pontificarea vicarului episcop, s'a celebrat de cătră 9 preoți și anume G. Vaida, adm. off. protopopesc al tractului Șamgod din Bobota; L. Maior din Chilioara; P. Ostade din Curitau; G. Mesegian din Chieșd; I. Marou din H. Giurtelec; Ch. Turtorean din Sigeț; I. Farcău din Sancerai; L. Avram din Valcău, și preotul administrator.

După finirea sfîntirii și înnoștîrării bisericei, — neputînd cuprinde zidurile bisericei într'însa atîta popor, — rev. domn vicar, din ușa bisericei, care are un aspect frumos, fiind așezată pe un dîmbuș a ținut cu cunoscuta-i vervă oratorică o predică admirabilă, îndemnînd poporul la religiozitate și alipire neclintită față de tainele și poruncile lui Dumnezeu. Spre mărirea lui Dumnezeu, și spre deplina satisfacție a puternicului orator, cuvintele sale au fost ascultate cu o deosebită evlavie și atențiune, storcînd chiar și lacrimi de penitență din inimile blânde ale ascultătorilor. Oăci după cuvintele Sf. Paul, hrană sufletescă a venit să dea de nutrețiment sufletesc poporului adunat la acea sîrbare. Cu cuvintele dulci, părintești, a lăudat sîrguința și lucrarea nobilă a acestui puțin popor din Ser, care avînd voință tare, D-zeu l'a îndreptat și ajutat. Tot din ușa bisericei preotul adm. a cetit elenoul generoșilor donatori, mulțumind atît acestora, cît și tuturor celor adunați la acea festivitate. Ear' în decursul liturghiei a cîntat foarte frumos doamna Silvia Pop. m. Tămaș, acordându-i cu o voce puternică de bariton d. Patrioia P. p. din Supur; tot atunci Serenii apoi au fost împărțite și sf. taină a Eucharistiei. Cu această ocașiune dela evlaviosul popor adunat s'a colectat pe seama bisericei, peste o sută douăzeci cor., pentru care faptă creștinească și pe această cale se aduc sincerile mulțumite.

După săvîrșirea serviciului divin, curătoria îngrijindu-se deja de providerea oaspeților, aceștia au fost invitați cu toții la o masă comună, ear'

poporul întreg — sub cerul liber — ea răși a fost ospătat. La banchet au luat parte la vre-o 60, și anume pe lângă prea onorabili domni preoți, o cunună frumoasă de dame, inteligență română din jur, preotul ref. din loc Bod L.; precum și din popor cei ce au făcut donațiuni mai mari.

Sirul însuflețitoarelor toaste era mai neîntrerupt. Primul l-a ținut rev. domn vicar Barboleviciu, pentru Maestrea Sa, mulțumindu-i pentru preafinalul ajutor oferit bisericii. Di protopop tract. G. Vaida a toastat pentru episcopul diocesan, on. domn L. Maior pentru rev. domn vicar și pentru protopopul Vaida și alții. După finirea banchetului a urmat petrecere atât pentru inteligență, cât deosebit și pentru popor.

Incheiu corespondența, dorind că bravi! Sereni, să-și afle scutul oftat sub paza legăturii bisericești ce-i unește la sinul său, și în care totodată — cu încredere în Dumnezeu, — și-au pus speranța că le va servi de sentinelă întru apărarea și susținerea confesiunii și limbii lor.

Vasváry.

Cronica zilei.

Sibiu, 13 Nov. 1901 n.

Reprezentări teatrale române în Sibiu. Precum aflăm, Reuniunea socalilor români din Sibiu a stabilit termenul de Vineri, 6 Decembrie n. c., pentru reprezentarea dramei „Sămbăta morților”. Direcțiunea teatrului german a cedat cu prezență sala teatrului orașenesc pentru această zi de spectacole.

„O căsnicie”, comedie în 3 acte de G. V. Ursachy, se va reprezenta — după cum ni se scrie — de către o trupă de diletanți în Săptămâna Duminică în 11/24 l. c. În această piesă, premiată de direcțiunea generală a teatrelor din București, se combate în mod foarte plăcut și vizibil deschis, creșterea greșită, nerațională și cu totul superficială, ce se dă, în unele familii, fetelor, viitoarelor soții și mame.

Tendința piesei e per escelență moralizatoare și diletanți, cari s'au angajat la reprezentarea ei, studiindu-o deja de timp îndelungat și eșuându-o cu siguranță în dese probe sperăm a o reprezenta cu succes, așa că cei ce vor fi prezenți la reprezentarea ei nu numai că se vor îndepărta cu delicioasă impresie sufletească, dar chiar și cu instructive povești și îndrumări privitoare la corectă, rațională și morală creștere a fiicelor lor.

Mai amintesc că această reprezentare se dă în beneficiul noii înființate reuniuni de aici, a „Societății pentru înfrumusețarea locurilor publice din Sibiu”.

O poveste. Ziarul „Arenă” din Verona se ocupă în un prim-articol cu împărțirea Austro-Ungariei. Numitul ziar scrie — afirmativ din isvor sigur — că între Germania și Italia deurg tratative spre acest scop și cu rezultat bun. Se mai așteaptă aprobarea Rusiei. Germania, după cum scrie „Arenă”, va câștiga o parte mare a provinciilor austriece, între cari și Boemia. Italia provinciile sudice. Rusiei i-s'ar da Galiția și Bucovina. Muntenegru ar câștiga Hertegovina, Sârbia o parte a Croației și Bosnia. Ungaria ar rămâne regat independent.

E curios, că ziarele din Paris iau în serios povestea „Arenă”.

Moartea lui Li-Hung-Ciang. Corpul diplomatic din China a mers la locuința lui Li-Hung-Ciang, unde doyenul corpului diplomatic, ambasadorul Austro-Ungariei, a exprimat regretele. A răspuns fiul cel mai mare al răposatului. Înmoartea se va face după obiceiul chinezesc.

Colectant de crani. Tribunalul din Berlin a condamnat pe directorul de spital, Dr. Otto Hebold la trei zile arest, pentru că a furat din mormântul capul unei tinere fete, îngropată de curând. Tatăl fetei a denunțat cazul la tribunal și a cerut pedepsirea lui Hebold. La pertractare Hebold a mărturisit, că el colectează crani de ale morților, în interesul științei medicale. Această s'a constatat și din partea specialiștilor și martorilor și s'a luat ca motiv atenuant, dându-i se o pedeapsă minimală.

Esecutare plăcută. Din incidentul execuției lui Czolgosz între savanți se discută de nou chestia, că ce mod de executare ar fi mai potrivit. Cesar Lombroso e de părere, că executarea cu electricitate nu e potrivită, de oarece pretinde preparative prea lungi în fața delinquentului, care trece astfel prin groaze chinuri suferite. Lombroso acențuând, că executarea nu constituie răsunare, ci scăparea societății de elementele periculoase, recomandă executarea cu alorform sau ether, prin care se produce moartea între niște halucinații plăcute și face de prisos orice preparative.

Biserici nou în Arad. Se proiectează clădirea a trei biserici nou în Arad, și anume, biserica gr.-cat., biserica minorilor și biserica evanghelică-luterană. Biserica evanghelică n'a fost până acum în Arad, și credincioșii numitei confesiuni au numai o casă de rugăciune în piața Tökölly.

Noul vizir. Schimbarea de miniștri în Turcia nu înseamnă mare lucru, fiindcă politica e condusă de Sultanul. Repausând Halil Rifaat, din Constantinopol se anunță, că a fost numit de mare vizir Abdurraman, ministru de justiție. Noul vizir e om de omenie, cinstit și e de 65 ani. Atât.

Alegere fără alegători. În ceroul Szűs din comitatul Veszprém s'a întâmplat deunăzi un caz curios. Era să fie alegerea de membrii municipali, dar la termenul fixat pentru alegere nu s'a prezentat nici un alegător și n'au fost nici candidați. Se vede, că cetățenii de aici s'au săturat de alegeri la alegerea de deputat dietal.

Conjurație contra Țarului. Din Petersburg se anunță, că poliția de acolo a descoperit o conjurație nihilistă contra Țarului. Conjurații voiau să arunce în aer trenul, cu care Țarul merge din Spaa la Petersburg. Știrea are lipsă de confirmare.

Comună răsculată. Vara trecută locuitorii comunei Lusan din Bucovina au demolat edificiul școlii, care era în zidire, din cauză că pe acel loc voiau să se ție tirgurile de vite. Tribunalul din Cernăuți a adus sentința acum, osândind pe 30 de bărbați și femei la arest de câte o jumătate de an.

Relaxare de dare. Nu vâ bucură, că nu e la noi, ci în Statele Unite din America-nordică. Guvernul din Washington a decis ștergerea tuturor dărilor extraordinare de pe timpul răboiului americano-spaniol și reducerea dării de consum pe bere, whisky și tutun. Tariful vamal însă rămâne neschimbat.

Furt cu spargere în Arad. În una din nopțile trecute s'a comis în Arad, la femeia Ginski, un mare furt de câteva zeci de mii cor. Poliția a arestat alături la gara din Arad pe vagabundul Gășă, având bănuială, că acesta a comis furtul.

Starea sanitară a regelui Bavariei. Contele Crailsheim, ministrul familiei regale bavareze, a făcut declarații, în camera Bavariei cu privire la starea regelui Otto. Ministrul a spus, că regele are boală de răunchi, care l'a slăbit foarte mult. Boala mentală inspiră serioase îngrijiri. Regelui îi place tot mai mult singurătatea și nu suferă pe nimenea lângă sine. La masa singur, dar se nutrește foarte neregulat. Beuturi spirituoase ia foarte puține; de bere a abzis. Doarme foarte puțin și când e timp frumos face preumblări prin parcul castelului, dar numai singur.

Demonstrație. Contra episcopului din Zara au făcut o demonstrație vre-o 200 de universitari croați, la sosirea lui alături în Viena. Causa demonstrației este, că la un banchet dat în onoarea lui n'a toastat în limba croată.

Pentru de a încununa orice se duce cu privire la multe imitațiuni puse în comerț, vom comunica în unul din numerii proximi ai foii locale, unde se capătă bonoanele originale Pemetu ale lui Réthy, probate de mulți ani ca escelent mijloc contra tusei, răgușelii și formării de flegmă, aducând totodată la cunoștință și locurile, unde se vând imitațiuni. Ultimele locuri trebuie încunurate, ca nefiind demne de încredere.

Avis. Cine dorește să aibă articoli ca d. e. Vioarele de Riviera parfum de batiste foarte fin, Tărie de migdale cu miros de vioare (pentru înlocuirea săpunului la piele fină) Eau de Cologne-Soceession, se se adreseze cu toată încrederea harnică parfumerii Melzer, Sibiu. A se vedea anunțul pe pag. a IV-a.

Știri mărante. Lângă Valenii de-Munte s'a găsit un bogat zăcămănt de asfalt.

Se zice că un italian, contele de Schio, ar fi inventat un nou balon cu cârmă. Experimentarea lui are loc în zilele acestea la orașul Schio din Italia.

În Cașovia și jur a nins alături toată ziua.

Împărăteasa Germaniei care încă e tot cam bolnavă, va petrece iarna în Abbazia.

În bazarul municipal din Paris a explodat Duminică o petardă, producând mare spaimă. Se crede, că a fost pusă de aplicații în serviciu, cari ar voi să aibă repaos de Duminică.

La posta centrală din Posta s'a aprins alături seara un morman de hârtie, ce se afla grădărit în o odaie. Focul a fost localizat.

ECONOMIE.

Știri economice, comerț, industr. jurid.

Esportul de pește din România. După știrile primite la ministerul de domenii, esportul peștelui din bălțile Dobrogei a luat un mare avânt.

Săptămâna trecută s'a esportat în Austria pește proaspăt în cantitate de peste 300.000 kilograme.

În vederea acestui mare avânt al esportului de pește, direcțiunea generală a C. F. R. a construit mai multe vagoane sisteme pentru transportarea peștelui prin Austria, Germania și Anglia.

Incassarea dărilor. Ministrul de finanțe a dat o ordinațiune, prin care oprește vânzarea mobilelor și a uneltelor din casă pentru restanța de dare.

Tigaret nou. Ministrul de finanțe a pus în comerț următoarele specialități de țigaret egipțene: „Lotus”, 100 buc. 7 cor., 25 buc. 1 cor. 76 bani. Specialitățile „Elite”, „Pourless Prince”, „Figaros”, „Ramses” și „Horus” se pot căpăta și în pachete de 25 bucăți.

Boale de vite s'au constatat în Micehaza și Săn-Mărtin (com. Solnoc-Dobăca) și Armeni (Alba-Infer.) la cai (ria).

O mină nouă. Locuitorii din Greova, M. Giurea și A. Gindu au aflat în comuna Agadii (comit. Caraș-Severin) o mină de aur. Mineralele mai conțin și argint, plumb și aramă în cantități mari.

Responsabilitatea avocatului. Dacă la esoperarea unui împrumut, precum și la redigarea obligațiunii și la ridicarea împrumutului votat, a intervenit ca plenipotențat al împrumutătorului, un avocat, atunci acesta, față de institutul de bani, este responsabil pentru aceea că cel ce a cerut împrumutul este identic cu proprietarul imobilului oferit ca ipotecă.

Comasația în Brad (Sibiu). Tribunalul din Sibiu provoacă pe cei interesați, ca toate reclamațiunile etc. să le înainteze până la 31 Maiu 1902.

Culesul viilor la Sighișoara. Rechinul-săse și Richigdorf a dat rezultate multumitoare. Viile cele nou și cele stropite cu acid carbonic sulfuric au dat o recoltă bogată.

Filoxera. În viile dela Rechinul-săse a constatat inspectorul de vinicultură filoxera.

Stipendii pentru meseriași.

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor, ce se votează pe anul 1902 din fundațiunea Andronic.

I. Pentru învățăcei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodali deveniți de atari în decursul anului 1901.

III. Pentru sodalii cari au lucrat fără întrerupere meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a pute deveni maeștri, prin aceasta se egerie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți potenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de boțez.

2. Atestat dela comună despre avere proprie ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parochiul locului despre familia părinților concurenților, ori fiind el căsătorit despre familia sa, având a se indica în acest atestat câți prunci minoreni s'au în familie, câți cercețează școala și câți mai s'au la meserii.

Concurenții pot fi numai Români ortodoksi, născuți în arhidieceasa Transilvaniei.

În special mai au să dovedească:

Învățăcei.

a) că au împlinit al 12-lea an al etății;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contract cu maeștrul și că contractul este înregistrat

la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul dela maeștru despre sporul ce-l arată în meserie și despre diligența și purtarea morală.

Contractul trebuie adus la cerere în original sau în copie autentică.

II. Sodali.

a) că au terminat anii de învățare în anul 1901, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884, § 67);

b) că au purtare bună și fac spor multumitor, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, ori cu adevărul dela maeștru;

c) cei-ce vor dovedi că s'au membri ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor ave preferință.

III. Sodali, cari s'au în condițiuni de a deveni maeștri.

a) să aibă certificatul de maeștru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maeștri, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voese să se așeze ca maeștri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor?

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parochial, că cercețează biserica noastră și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere, ca cererile scrise cu mâna lor proprie adreseate consistorului arhidiececan gr.-or. în Sibiu, să le înainteze până la 31 Decembrie, 1901 st. v. n. c.

Acei concurenți cu oare-care studii gimnastice, cari se vor aplica ca învățăcei la sculptură în lemn, bărdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, ori în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai măritoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului arhidiececan, ținută la 1/14 Octomvrie 1901.

Ioan Moțanu, arhiepiscop.

Bibliografie.

„Confecționarea pălărilor de paie”, de D. Popescu, învățător, ediția III. Budaștii, 1901. Cu multe fișuri. E una din escelele cărțile care compun biblioteca poporală a administrațiunii domeniului coroanei.

— **Dictionar germano-român** pentru școală și conversațiune, de T. Alexi. Ed. V. Editura libr. H. Zeidner, Brașov, 1901. Preț 3 cor. 60 bani (4 lei). Cuvintele compuse au fost subsumate celor originale cu mai mare severitate și spațiul câștigat astfel a folosit pentru explicări raseologice și intercalarea de vorbe nou.

Mormântul lui Bărnuf. Institutul nostru a scos în editură cărți postale ilustrate cu mormântul lui Bărnuf la Bogos-român. Cărțile postale imobile cu acest monument național s'au foarte frumoase. Atragem atențiunea amatorilor de cărți ilustrate asupra lor. În ori-ce cas facem un lucru bun și românesc, dacă răspândim astfel de cărți, cu ilustrații naționale, în loc de a trimite la cunoscuți ilustrate cu subiecte străine, adese ori fără gust.

Ilustratele cu mormântul lui Bărnuf costă bucata 6 bani (3 cr.). Venzătorilor să dă rabat covent.

„Carnetul roșu” este titlul unei interesante novele nihiliste, tradusă din germană de Moșul și apărută zilele acestea. De vânzare la tipografia A. Murăgan, Brașov. Preț 60 bani.

Pentru învățători. Cunoscutul ABC ar: *Micul prieten al copiilor* adică *Cartea pentru învățarea scrierii și citirii de Silvestru Moldovan* a apărut la tipografia arhidiececană din Sibiu, în a doua ediție, revizuită și augmentată.

Acest abod-ar compus după cel mai practic metod, este unul dintre cele mai bune manuale de acest fel, asupra căruia atragem atențiunea învățătorilor. Preț broșat 44 bani legat 50 bani. Să poată procura dela librăria archid. în Sibiu.

„Clupe de Repaus”. Volumul anunțat săptămânile trecute *Clupe de Repaus de S. Rădăuș*, a apărut zilele acestea. Autorul volumului elegant, *S. Rădăuș*, este bine cunoscut publicului și aceasta este chizăgie destulă pentru valoarea conținutului. De vânzare la tipografia A. Murăgan, Brașov. Preț 2 corone plus 20 de bani porto.

Un volum de poezii. Doamna *Alexandrina I. Matey*, cunoscută noastră patrioată, care locuiește de mai multă vreme în Graz, a scos un volum de poezii în limba germană intitulat *„Allerseelen”*. Se poate procura dela autoară, Graz, Humboldstrasse, 30, etajul 2.

Romanțe și cântece de H. I. I. I. Traducere în versuri de St. O. Iosif. București, edit. libr. H. Steinberg. Preț 2 lei.

„Curs de albinărie”, de Conf. C. P. Vol. I. București. (Nr. 1 din „Bibliotecă națională ilustrată”).

O nouă carte de contabilitate. A eșit de sub tipar broșura „Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă”, de I. C. Panu, profesor la școala comercială „superioară” din Brașov. Cartea aceasta, scrisă într-un limbaj cât se poate mai ușor, este menită a lăși cunoștințele de contabilitate dină poporului nostru. Purcând micesele practice autorul stabilește regulile de lipsă și principiile contabilității, făcând un curs complet al acestei științe, astfel că ori-cine are interes se poate iniția cu ușurință în contabilitate. Recomandăm această carte cu deosebire învățătorilor, preoților, comercianților precum și tuturor, cari stau în legătură cu băncile noastre. Cartea se estinde pe 14 coale de tip. 8° mare I—VIII—213 pag. Preț este 2 cor. + porto postal 20 bani. Se poate procura dela librăria arhidiececană din Sibiu, dela tipografia A. Murăgan, librăria N. I. Ciurcu în Brașov și dela librăria seminarului gr.-cat. din Blaj.

„Istoria literaturii române în secol. al XVIII. (1688—1821)”, de N. Iorga, prof. la univers. din București. Vol. I. (550 pag.) Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesarie de Râmnic. București, 1901. Preț în întregi lucrări (3 volume) 10 lei.

Vol. II. Epoca lui Petru Maior, are următorul cuprins:

— Curente și influențe. — Istoriografia cronicarilor în principate. — Școala de renovare a istoricilor din Ardeal. — Studiile asupra limbii: filologie din principate și din Ardeal. — Legăturile nou culturale între Ardeal și principate. — Istoricul de tranziție în acestea. — Literatura religioasă. — Influența apuseană în literatura beletristică și știință. Noue genuri literare. — Triumful spiritului nou: Asachi și Lazăr.

Escursuri. Cronicile moldovene înainte de 1688. — O istorie românească a Crăiei Ungurești. — Cronicile muntene înainte de 1688. — Alăturiitorii de condici.

Prețul unui volum 5 lei.

Sosii în Sibiu.

La 12 Noemvrie n. 1901.

Hotel „*Imperatru Romanilor*”: Dr. Wermescher, adv., Selbiger, senator, Rechinul-să; Weber, farm., Teutsch, paroch; Höhr și filia, dir. gimn., Sighișoara; Lupini, priv., Rideli, dir. de bancă; Schuller, dir. gimn., Medias; Little, fabr. Cinci-biserici; Thulner, decan, Apoldul-să; Schuller, cap. Avrig; Kellner, cap. Blăricea-albă; Kirchgatter, ing. sup. Arad; Binder, ing. sup. Sebeș; Gross, dir. gimn., Brașov; Sindel, preot Prejmer; Folberth, Kramer, Werner, Brandach, Wagner, preot.

Hotel „*Neurhrer*”: Holbein, Römer, prof. Medias; Popescu, preot București; Maurer, com. Viena.

Hotel „*Mihailu*”: Mark, com. Odorheiu.

Hotel „*Habermann*”: Boron, preot Agnita.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Joi, 14 Nov. n. 1901.

DON CESAR.

Operetă în 3 acte de R. Dellinger.

Începutul la 7 ore seara.

Pentru redacție și editură responsabil: **Elie Alimănescu Băndă.**

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

BIUROUL ADVOCATILOR ASOCIAȚI.

C. Rădulescu,

fost procuror și judecător de tribunal și

Nicolae Andrei Popovici, doctor în drept, fost magistrat,

se angajează a pleda înaintea tuturor instanțelor judecătorești din România, procese de orice natură, executări de hotărâri și crante.

București,

[324] 17-48 Strada Română nr. 81.

